

HRADÚTTEKT
RÍKISENDURSKOÐUNAR

Stofnanir ráðuneyta

Fjöldi, stærð og stærðarhagkvæmni

Skýrsla til Alþingis
Október 2026

Efnisyfirlit

Inngangur.....	2
Lykiltölur.....	3
1 Stofnanir ríkisins, fjöldi og áform um umbætur	7
1.1 Ráðuneyti Stjórnarráðs Íslands og stofnanir þeirra 2020 og 2025	7
1.1.1 Breytingar á árinu 2026	9
1.2 Fjöldi starfsfólks og stöðugilda	10
1.3 Áform um breytingar stofnanakerfisins: Hagsýni í ríkisrekstri 2025	11
1.3.1 Leiðbeiningarit um sameiningu stofnana	11
2 Ráðuneyti og stofnanir 2020–2026	13
2.1 Forsætisráðuneyti.....	13
2.2 Fjármála- og efnahagsráðuneyti.....	14
2.3 Mennta- og barnamálaráðuneyti	15
2.4 Menningar-, nýsköpunar- og háskólaráðuneyti.....	17
2.5 Innviðaráðuneyti	20
2.6 Dómsmálaráðuneyti	21
2.7 Félags- og húsnæðismálaráðuneyti	23
2.8 Heilbrigðisráðuneyti	24
2.9 Atvinnuvegaráðuneyti	25
2.10 Umhverfis-, orku- og loftslagsráðuneyti.....	26

Inngangur

Í ársbyrjun 2025 ákvað Ríkisendurskoðun á grundvelli laga nr. 46/2016 að fylgja eftir stjórn-sýsluúttekt sinni [Stofnanir ríkisins. Fjöldi, stærð og stærðarhagkvæmni](#) (febrúar 2022). Markmið eftirfylgniúttektarinnar var að kanna hvort og þá með hvaða hætti viðkomandi stjórnvöld hefðu brugðist við ábendingum sem beint var til þeirra í stjórn-sýsluúttektinni. Ráðuneytum Stjórnar-ráðs Íslands voru sendar spurningar og óskir um upplýsingar um stofnanir þeirra, m.a. um fjölda starfsfólks og stöðugildi. Utanríkisráðuneyti var undanskilið í ljósi þess að engar stofnanir heyra undir það. Ráðuneytin voru jafnframt innt eftir því með hvaða hætti þau ynnu að umbótum á stofnanakerfi sínu, t.d. með sameiningum og aukinni samvinnu milli stofnana, en stefna stjórn-valda um stofnanakerfið var þar höfð til hliðsjónar auk ýmissa skýrslna um hagræðingu í ríkisrekstri.

Í maí 2026 ákvað Ríkisendurskoðun að gefa út tvær skýrslur á grundvelli þeirra upplýsinga sem aflað hafði verið. Annars vegar framangreinda eftirfylgniskýrslu og hins vegar þessa sem fylgir verklagi Ríkisendurskoðunar um hraðúttektir. Markmiðið hraðúttekta er að veita skýrar og áreiðanlegar upplýsingar með skjótum hætti. Úttektarefni er valið á þeim forsendum að það eigi erindi við samtímann, falli vel að samfélagslegri umræðu og að upplýsingar og framsetning hafi virði fyrir lesendur.

Hraðúttekt þessi veitir yfirlit um stofnanakerfið í árslok 2025 samanborið við árslok 2020 og þróun þess fram til 1. júlí 2026. Þá er gerð grein fyrir stefnumótun stjórnvalda um umbætur á stofnanakerfinu, verklagi í tengslum við sameiningar stofnana og áherslu stjórnvalda á sam-vinnu milli þeirra. Leitast var við að svara eftirfarandi úttektarspurningum:

- ✓ Með hvaða hætti hefur stofnanakerfi ráðuneyta þróast frá árinu 2020?
- ✓ Hefur stjórnvöldum tekist að framfylgja stefnu um umbætur á stofnanakerfinu? Ef svo er, með hvaða hætti?

Öll ráðuneyti Stjórnarráðsins, að undanskildu utanríkisráðuneyti, fengu drög að báðum skýrslum til yfirlustrar og bárust athugasemdir frá sjö þeirra. Þeim eru færðar þakkir fyrir veittar upplýsingar.

Athygli er vakin á að í umsagnarferli eftirfylgniúttektarinnar í maí 2026 leiðréttu nokkur ráðuneyti tölulegar upplýsingar sem þau höfðu veitt Ríkisendurskoðun árið 2021 og fyrr á árinu 2026. Þá kom í ljós að ráðuneytin greinir á um hvaða forsendur eigi að liggja að baki upplýsingum um fjölda starfsfólks og stöðugilda. Ríkisendurskoðun telur að ráðuneytin þurfi að samræma betur upplýsingar um skráningu mannauðs þeirra sjálfra og undirstofnana þeirra.

Yfirlit um skipan Stjórnarráðs Íslands ásamt fjölda og stærð stofnana í árslok 2020

Forsætisráðuneyti

6 stofnanir
458 starfsmenn
443,7 stöðugildi

Atvinnuvega- og nýsköpunarráðuneyti

11 stofnanir
546 starfsmenn
518,7 stöðugildi

Dómsmálaráðuneyti

30 stofnanir/embætti
2.047 starfsmenn
1.861,1 stöðugildi

Félagsmálaráðuneyti

12 stofnanir
704 starfsmenn
667 stöðugildi

Fjármála- og efnahagsráðuneyti

8 stofnanir
673 starfsmenn
659,4 stöðugildi

Heilbrigðisráðuneyti

16 stofnanir
10.976 starfsmenn
7.593,6 stöðugildi

Mennta- og menningarmálaráðuneyti

53 stofnanir
6.339 starfsmenn
4620,3 stöðugildi

Samgöngu- og sveitarstjórnarráðuneyti

6 stofnanir
829 starfsmenn
812,5 stöðugildi

Umverfis- og auðlindaráðuneyti

13 stofnanir
723 starfsmenn
556 stöðugildi

Utanríkisráðuneyti
engar stofnanir

10
Ráðuneyti

155
Stofnanir

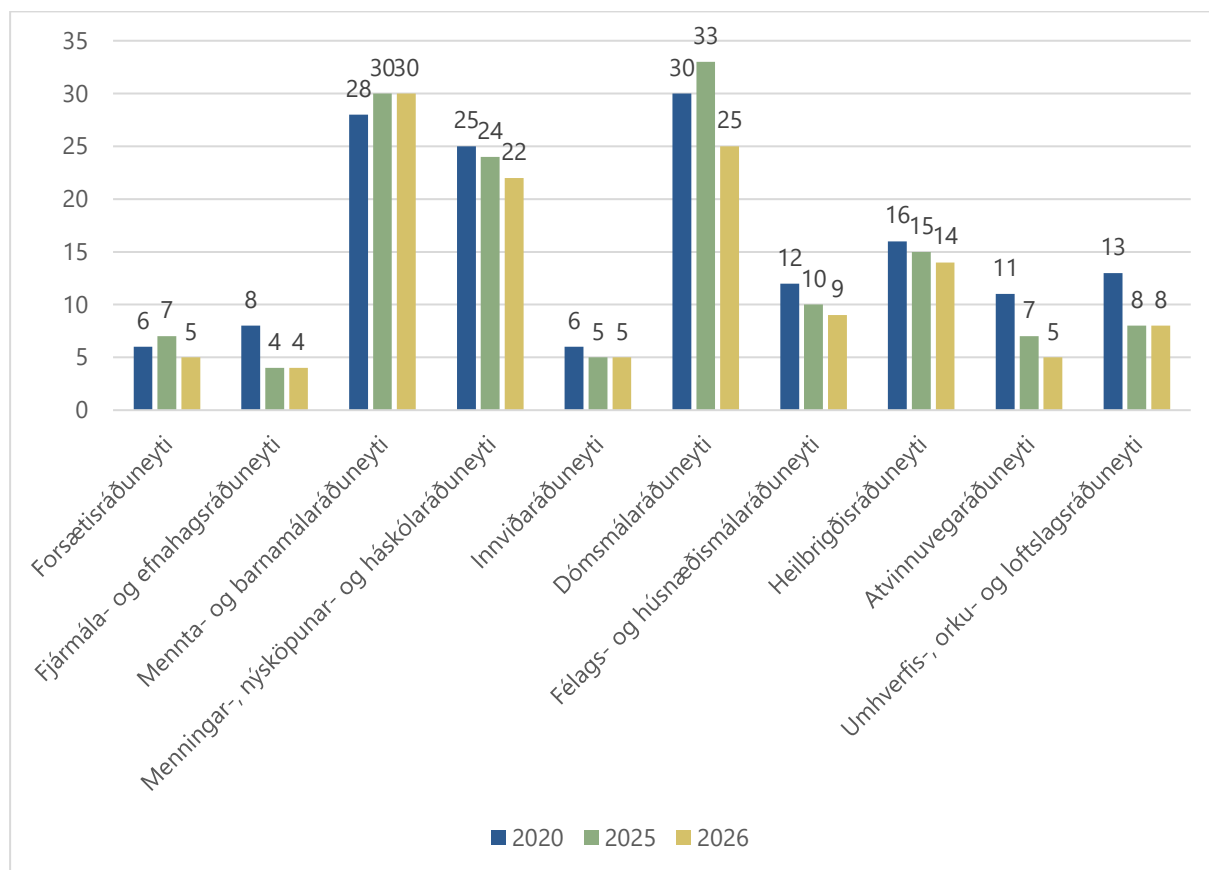
21.714
Starfsmenn

17.154
Stöðugildi

Yfirlit um skipan Stjórnarráðs Íslands ásamt fjölda og stærð stofnana í árslok 2025

Forsætisráðuneyti 7 stofnanir 492 starfsmenn 470,2 stöðugildi	Atvinnuvegaráðuneyti 7 stofnanir 444 starfsmenn 429,1 stöðugildi	Dómsmálaráðuneyti 33 stofnanir/embætti 2.781 starfsmenn 2.275,6 stöðugildi	
Félagsmála- og húsnæðisráðuneyti 10 stofnanir 683 starfsmenn 617,9 stöðugildi	Fjármála- og efnahagsráðuneyti 4 stofnanir 678 starfsmenn 643,7 stöðugildi	Heilbrigðisráðuneyti 15 stofnanir 13.728 starfsmenn 9.176,9 stöðugildi	
Mennta- og barnamálaráðuneyti 30 stofnanir 2.616 starfsmenn 2.026,5 stöðugildi	Menningar-, nýsköpunar- og háskólaráðuneyti 24 stofnanir 4.463 starfsmenn 2.906 stöðugildi	Innviðaráðuneyti 5 stofnanir 582 starfsmenn 574,6 stöðugildi	
Umverfis-, orku- og loftslagsráðuneyti 8 stofnanir 701 starfsmenn 629,6 stöðugildi	Utanríkisráðuneyti engar stofnanir		
11 Ráðuneyti	143 Stofnanir	27.168 Starfsmenn	19.750 Stöðugildi

Fjöldi stofnana ráðuneyta Stjórnarráðs Íslands 2020, 2025 og 2026.*

*Tölulegar upplýsingar taka til ársloka 2020, 2025 og til og með 1. júlí 2026.

Heimild: Stjórnarráð Íslands

Í stjórnsýsluúttekt Ríkisendurskoðunar *Stofnanir ríkisins. Fjöldi, stærð og stærðarhagkvæmni* (2022) kom fram að áform stjórnvalda um hagræðingu og eflingu ríkisstofnana á árunum 2005–2015 gengu aðeins eftir að hluta til. Fjöldi stofnana hefði íþyngjandi áhrif á eftirlit ráðuneyta með stofnunum sínum en því til viðbótar þyrftu ráðuneytin að hafa eftirlit með fjölda annarra fjárlagaviðfanga, m.a. vegna verkefna og samninga við hlutafélög og sjálfseignarstofnanir.

Frá árinu 2021 hafa stjórnvöld lagt aukna áherslu á umbætur á stofnanakerfi ráðuneyta, m.a. með fækkun smærri stofnana, sameiningum og eftir atvikum niðurlagningu þeirra. Stofnunum ráðuneyta fækkaði um 12 frá árslokum 2020 til loka árs 2025 eða úr 155 í 143. Fyrirséð er að þeim muni fækka enn frekar á árinu 2026. Í kjölfar lagabreytinga og sameininga mun stofnunum fækka um a.m.k. 16 á árinu 2026 og hefur þeim þá í heildina fækkað um 28 frá árinu 2020. Það jafngildir u.þ.b. fimmtungs fækkun (18,1%). Áform eru uppi um frekari fækkun stofnana á komandi misserum.

Í árslok 2025 nam hlutfall lítilla stofnana, sem telja 20 stöðugildi eða færri, 30,1% af heildarfjölda (43 af 143), samanborið við 28,4% (44 af 155) árið 2020. Það sem af er árinu 2026 er fyrirséð að stofnunum í þessum stærðarflokki fækki um átta. Hvað varðar stofnanir sem telja 21–50 stöðugildi þá fækkaði þeim úr 41 í 29 á tímabilinu og er fyrirséð að þeim fækki um fimm til viðbótar á árinu 2026. Ríkisendurskoðun telur ríka ástæðu til að kanna frekari möguleika á sameiningum smæstu stofnananna með hagkvæmni og skilvirkni að leiðarljósi.

Þrátt fyrir framangreindan árangur vekur athygli að fallið hefur verið frá nokkrum fyrirhuguðum sameiningum, að því er virðist vegna andstöðu starfsfólks og stjórnenda viðkomandi stofnana. Má þar nefna sameiningu Menntaskólans við Sund og Kvennaskólans í Reykjavík annars vegar og Menntaskólans á Akureyri og Verkmenntaskólans á Akureyri hins vegar. Þá var fallið frá fyrirhugaðri sameiningu Háskólans á Akureyri og Háskólans á Bifröst vegna afstöðu háskólaráðs þess fyrrnefnda.

Ríkisendurskoðun áréttar í þessu samhengi mikilvægi vandaðs undirbúnings og skýrs forystuhlutverks ráðuneyta við innleiðingu breytinga á borð við sameiningu stofnana. Mikilvægt er að ráðuneyti undirbúi vel áform um sameiningar stofnana, sinni forystuhlutverki sínu af einurð og vinni að því í samráði við forstöðumenn að skapa samstöðu um breytingar. Þá er mikilvægt að miðla upplýsingum til starfsfólks og annarra hagaðila. Í þessu sambandi hefur fjármála- og efnahagsráðuneyti samið og gefið út leiðbeiningar fyrir forstöðumenn sem er ætlað að hafa til hliðsjónar til að tryggja árangursríkt og skilvirkt sameiningarferli stofnana.

1 Stofnanir ríkisins, fjöldi og áform um umbætur

1.1 Ráðuneyti Stjórnarráðs Íslands og stofnanir þeirra 2020 og 2025

Í töflu 1.1. má sjá stöðu stofnanakerfisins eins og hún var sett fram í skýrslu Ríkisendurskoðunar [Stofnanir ríkisins. Fjöldi, stærð og stærðarhagkvæmni](#) (febrúar 2022), miðað við lok árs 2020. Í töflu 1.2 má til samanburðar sjá stöðuna í lok árs 2025 samkvæmt upplýsingum frá ráðuneytum Stjórnarráðs Íslands. Þrjú ráðuneyti, þ.e. dómsmálaráðuneyti, innviðaráðuneyti og menningar-, nýsköpunar- og háskólaráðuneyti leiðréttu tölulegar upplýsingar sem veittar voru Ríkisendurskoðun árið 2021 við vinnslu þessarar úttektar. Að teknu tilliti til þess er fjöldi stofnana, starfsfólks og stöðugilda sem birtur er í töflum og myndum þessarar skýrslu frábrugðinn þeim sem birtur var í stjórnsýsluúttekt Ríkisendurskoðunar frá 2022.

Vegna breytinga sem gerðar hafa verið á skipan Stjórnarráðsins frá því að Ríkisendurskoðun vann úttekt sína um stofnanir ríkisins árið 2021, er samanburður við núverandi stöðu nokkrum annmörkum háður. Ráðuneytin hafa sum hver verið sameinuð eða þeim skipt upp og ný stofnuð. Það sama á við um stofnanir, sem hafa sumar hverjar verið fluttar til annarra ráðuneyta, skipt upp eða verið sameinaðar annarri starfsemi.

Tafla 1.1 Yfirlit um fjölda og stærð stofnana greint eftir ráðuneytum í árslok 2020*

Ráðuneyti	Fjöldi undirstofnana	Fjöldi starfsfólks	Fjöldi stöðugilda
Forsætisráðuneyti	6	458	443
Atvinnuvega- og nýsköpunarráðuneyti	11	546	518,7
Dómsmálaráðuneyti	30	2.083	1.896,6
Félagsmálaráðuneyti	12	704	667
Fjármála- og efnahagsráðuneyti	8	673	659,4
Heilbrigðisráðuneyti	16	10.976	7.593,6
Mennta- og menningarmálaráðuneyti	53	4.940	4.221,1
Samgöngu- og sveitarstjórnarráðuneyti	6	611	598,6
Umhverfis- og auðlindaráðuneyti	13	723	556
Samtals	155	21.714	17.154

*Tölur sem birtust í stjórnsýsluúttektinni frá 2022 hafa verið uppfærðar og taka nú mið af leiðréttingum ráðuneyta árið 2026.

Heimild: Stofnanir ríkisins: Fjöldi, stærð og stærðarhagkvæmni (2022) með síðari leiðréttingum

Í árslok 2020 voru stofnanir ráðuneyta Stjórnarráðsins 155 talsins. Rúmlega helmingur þeirra (54,8%) var með 50 starfsmenn eða færri. Í árslok 2025 hafði stofnununum fækkað um 12 og voru þær 143 talsins (sjá töflu 1.2).

Tafla 1.2 Yfirlit um fjölda og stærð stofnana greint eftir ráðuneytum í árslok 2025

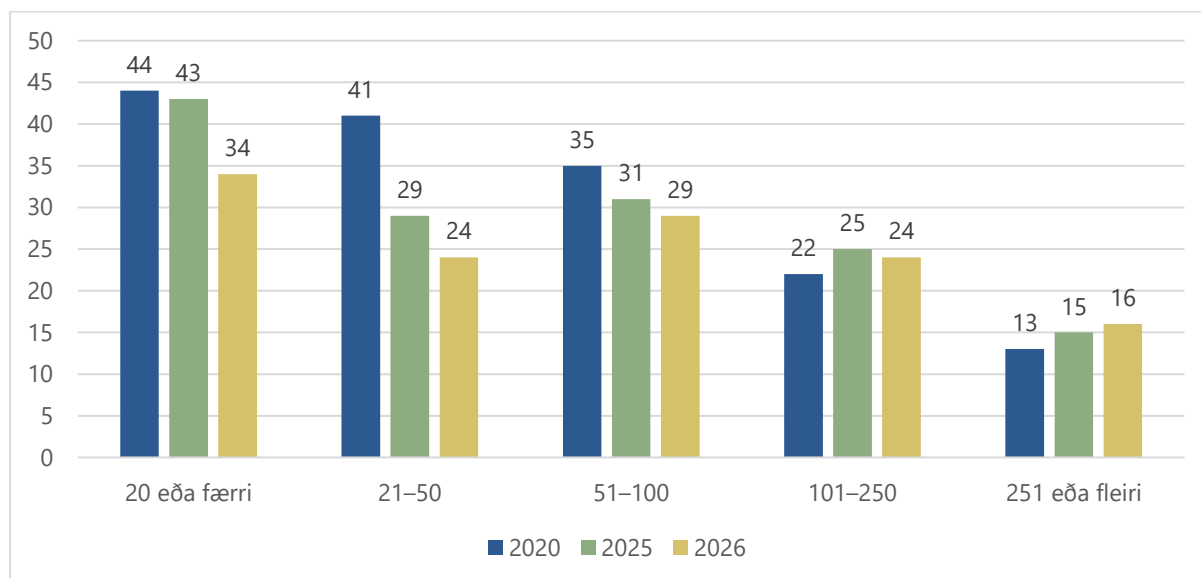
Ráðuneyti	Fjöldi undirstofnana	Fjöldi starfsfólks	Fjöldi stöðugilda
Forsætisráðuneyti	7	492	470,2
Atvinnuvegaráðuneyti	7	444	429,1
Dómsmálaráðuneyti	33	2.781	2.275,6
Félagsmála- og húsnæðisráðuneyti	10	683	617,9
Fjármála- og efnahagsráðuneyti	4	678	643,6
Heilbrigðisráðuneyti	15	13.728	9.176,9
Innviðaráðuneyti	5	582	574,6
Menningar-, nýsköpunar- og háskólaráðuneyti	24	4.463	2.906
Mennta- og barnamálaráðuneyti	30	2.616	2.026,5
Umhverfis-, orku- og loftslagsráðuneyti	8	701	629,6
Samtals	143	27.168	19.750

Heimild: Ráðuneyti Stjórnarráðs Íslands

Á árinu 2026 er fyrir séð að stofnunum ráðuneyta muni fækka enn frekar. Í árslok 2026 verða öll sýslumannsembætti landsins sameinuð í eitt, sbr. lög nr. 9/2026 um sýslumann. Í febrúar 2026 var Skipulagsstofnun sameinuð Húsnæðis- og mannvirkjastofnun og þá var svokölluð Grindavíkurnefnd lögð niður skv. lögum nr. 40/2024 um framkvæmdanefnd vegna jarðhræringa í Grindavíkurbæ. Útlit er því fyrir að stofnanir ráðuneyta verði orðnar 127 talsins í lok ársins. Það jafngildir um 18% fækkun frá árslokum 2020. Áform eru um enn frekari sameiningar og verður nánar greint frá þeim í umfjöllun um hvert ráðuneyti síðar í þessari skýrslu.

Á mynd 1.3 má sjá yfirlit um þróun í fjölda ríkisstofnana eftir mismunandi stærðarflokkum á tímabilinu 2020–2026. Í árslok 2025 var rétt rúmur helmingur stofnana ríkisins (72 af 143) með 50 stöðugildi eða minna, þar af voru 30,1% allra stofnana (43 af 143) með 20 stöðugildi eða færri. Á tímabilinu fóru stöðugildi í tveimur framhaldsskólum á landsbyggðinni niður fyrir 20 og skýrir það að hluta hvers vegna stofnunum í þessum stærðarflokki fækkaði aðeins um eina. Stofnunum með 21–50 stöðugildi fækkaði töluvert vegna m.a. framangreinds en einnig vegna sameininga og niðurlagninga stofnana í þeim hópi. Stofnunum með 51–100 stöðugildi fækkaði um fjórar en alls fjölgaði stofnunum sem höfðu yfir 101 stöðugildi um fimm milli áranna 2020 og 2025.

Mynd 1.3 Fjöldi ríkisstofnana eftir fjölda stöðugilda í árslok 2020, 2025 og 2026*

*Tölur fyrir 2026 eru með fyrirvara um breytingar á starfsmannahaldi stofnana fyrir árslok

Heimild: Ráðuneyti Stjórnarráðs Íslands

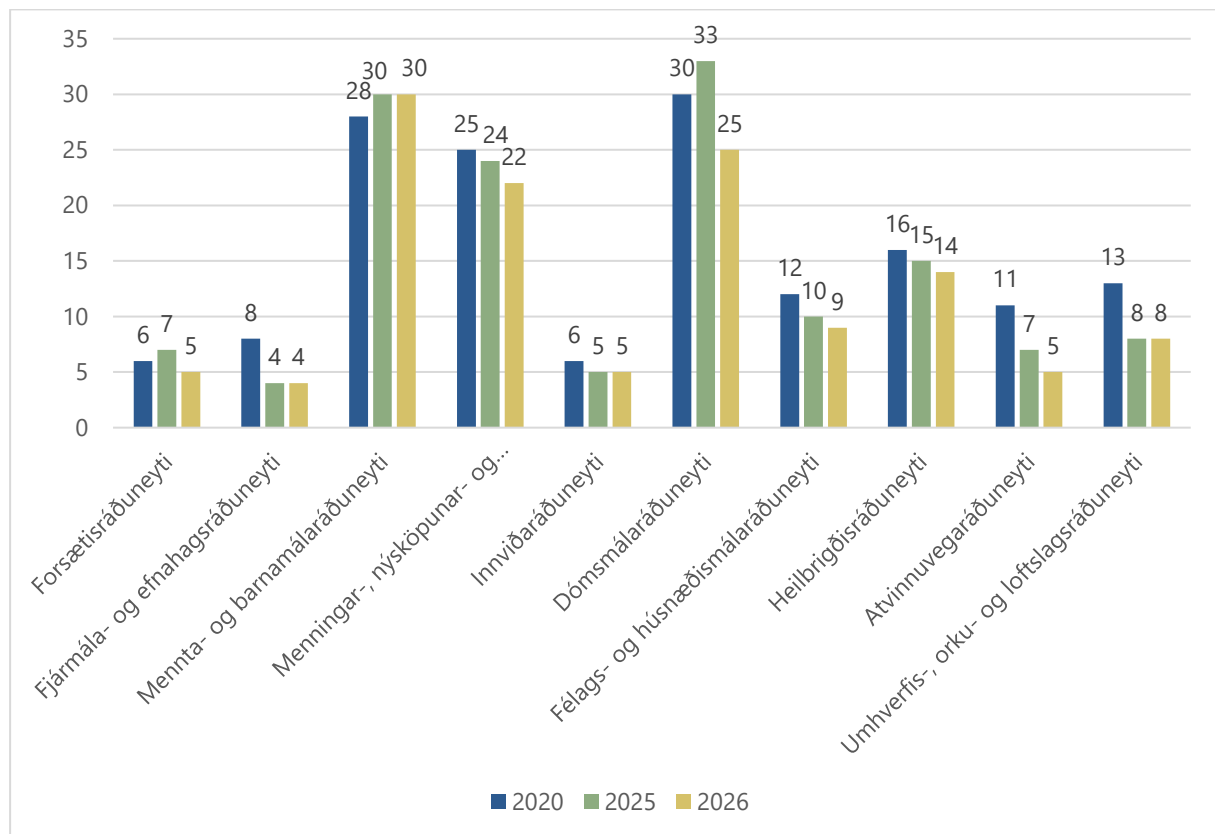
1.1.1 Breytingar á árinu 2026

Sé horft til þeirra sameininga sem hafa orðið eða hafa verið samþykktar með lagabreytingum á Alþingi á árinu 2026 mun stofnunum sem telja 1–20 stöðugildi fækka um níu, úr 43 í 34. Þá mun stofnunum með 21–50 stöðugildi fækka um fimm, úr 29 í 24. Stofnunum sem telja allt að 50 stöðugildi mun því að óbreyttu fækka um 14, úr 72 í 58 eða um 19,4%. Framangreindar breytingar hafa þannig nokkur áhrif á samsetningu stofnana eftir stærð þar sem stofnunum sem telja 1–20 og 21–50 stöðugildi fækkar um tæplega þriðjung (31,8%), eða úr 85 í 58. Umræddar tölulegar upplýsingar eru þó settar fram með fyrirvara um breytingar á fjölda stöðugilda annarra stofnana sem áhrif geta haft á hlutfallstöllur þessara stærðarflokka.

Þrátt fyrir nokkra fækkun ríkisstofnana á tímabilinu 2020–2025 eru stofnanir sem telja 20 stöðugildi eða færri ríflega fjórðungur allra stofnana. Með hliðsjón af rekstrarlegu óhagræði og ýmsum öðrum áskorunum hvetur Ríkisendurskoðun stjórnvöld til að kanna hvort og þá með hvaða hætti hægt er að efla umræddar stofnanir og yfirstíga það óhagræði sem kann að felast í smæð þeirra.

Mynd 1.4 sýnir hvernig fjöldi stofnana hefur þróast miðað við árslok 2020 og 2025 og áætlaðan fjölda í árslok 2026.

Mynd 1.4 Fjöldi undirstofnana í árslok 2020 og 2025 og áætlaður fjöldi í árslok 2026*

*Tölur fyrir 2026 byggja á þeim afloknu sameiningum og lagabreytingum sem samþykktar hafa verið og taka gildi í síðasta lagi í árslok.

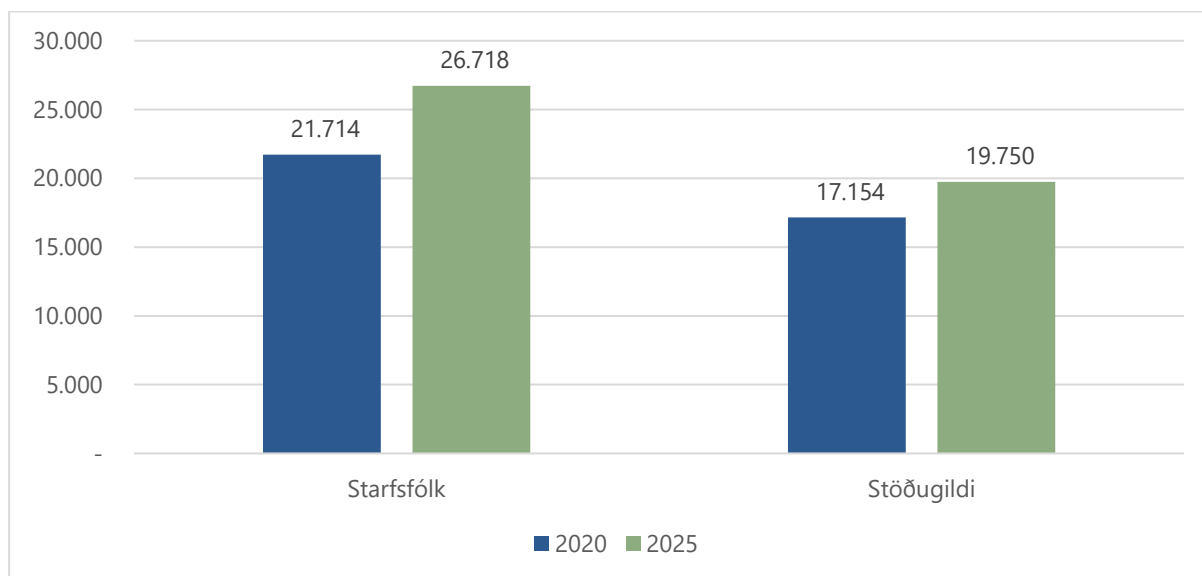
Heimild: Ráðuneyti Stjórnarráðs Íslands

Ríkisendurskoðun stefnir á útgáfu stjórnsýsluúttektar um fylgni við fjárlög og framkvæmd þeirra samkvæmt lögum nr. 123/2015 um opinber fjármál á fyrri hluta árs 2027. Meðal atriða sem þar verður lagt mat á er árangur ráðuneyta í tengslum við rekstrar- og faglegt eftirlit með stofnunum sínum. Ljóst er að árangur og skilvirkni slíks eftirlits helst að ákveðnu leyti í hendur við þann fjölda stofnana sem heyra undir hvert ráðuneyti.

1.2 Fjöldi starfsfólks og stöðugilda

Að frátöldu starfsfólki ráðuneyta og hlutafélaga í eigu ríkisins var fjöldi starfsfólks stofnana ráðuneytanna 21.714 í árslok 2020. Stöðugildi þar að baki voru 17.154. Þótt stofnunum hafi síðan fækkað hafði bæði starfsfólki og stöðugildum fjölgað í árslok 2025. Starfsfólki fjölgaði um 23% en stöðugildum um 15,1%. Ríkisendurskoðun greindi ekki hvað skýrir hlutfallslega meiri aukningu starfsfólks en stöðugilda en leiða má að því líkum, miðað við svör ýmissa ráðuneyta, að stytting vinnuvikunnar hafi ýtt undir fjölgun starfsfólks miðað við stöðugildi, þ.e. til að mæta fyrirliggjandi mönnunarþörf.

Mynd 1.5 Fjöldi starfsfólks og stöðugilda hjá stofnunum ríkisins í árslok 2020 og 2025

Heimild: Ráðuneyti Stjórnarráðs Íslands

1.3 Áform um breytingar stofnanakerfisins: Hagsýni í ríkisrekstri 2025

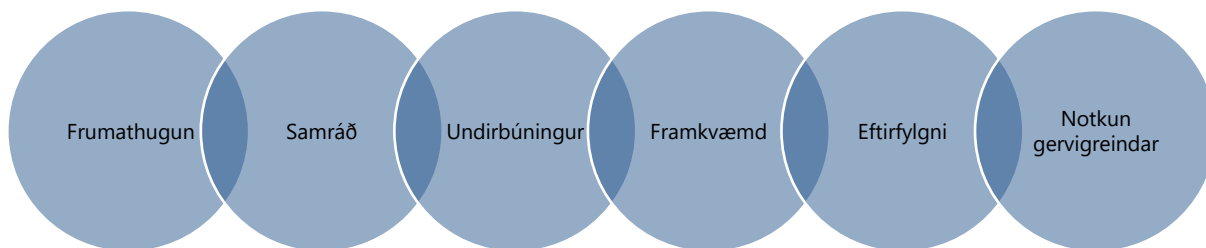
Árið 2025 skipaði forsætisráðuneyti tvo hópa sem fengu það hlutverk að skila tillögum um hagræðingu og umbætur í ríkisrekstri. Tillögur starfshóps forsætisráðherra, [Hagræðing í ríkisrekstri](#) (mars 2025), sem m.a. byggðu á ábendingum frá almenningi, tilgreindu ýmsa möguleika á sameiningum smærri og stærri stofnana, nefnda og sjóða. Vinnuhópi skipuðum starfsfólki forsætisráðuneytis og fjármála- og efnahagsráðuneytis var falið að fylgja tillögunum eftir. Hópurinn skilaði skýrslu þar sem umbóta- og hagræðingarverkefni hvers ráðuneytis voru tilgreind. Meðal annars var fjallað um áform um sameiningar stofnana og aukinn samrekstur, sbr. [Umbætur og hagræðing í ríkisrekstri](#) (nóvember 2025).

Nokkru áður en vinnuhópurinn skilaði skýrslunni, eða í september 2025, birti fjármála- og efnahagsráðuneyti umfjöllun um [skipulag og stjórnun ríkisstofnana á vef Stjórnarráðsins](#). Þar var gerð grein fyrir áherslu stjórnvalda á að fækka stofnunum, m.a. með sameiningum. Unnið var út frá því viðmiði að stofnanir hefðu að jafnaði ekki færri en 50 stöðugildi. Út frá þeirri forsendu mætti fækka stofnunum töluvert, því rúmur helmingur þeirra væri undir þessu viðmiði. Líkt og fjallað var um í kafla 1.1 er útlit fyrir að stofnanir sem hafa færri en 50 stöðugildi verði um 58 af 127 í árslok 2026 eða 46% allra stofnana.

1.3.1 Leiðbeiningarit um sameiningu stofnana

Árið 2025 hóf fjármála- og efnahagsráðuneyti vinnu við leiðbeiningarit um sameiningu stofnana ríkisaðila undir heitinu *Sameining stofnana, leiðbeiningar og verklag*. Ritið byggir á eldri útgáfu um sama efni, [Sameining stofnana og tengdar breytingar](#) (2008), og er ætlað að stuðla að farsælu og skilvirku sameiningarferli stofnana. Leiðbeiningaritið [var gefið út](#) af ráðuneytinu þann 28. september 2026 undir heitinu *Sameining stofnana: Leiðbeiningar og verklag* og skiptist það í þrjá meginhluta. Í þeim fyrsta er farið yfir sex þætti sem taldir eru skipta meginmáli við sameiningarferli skipulagsheilda:

Mynd 1.6 Sex meginþættir sameininga skv. leiðbeiningariti fjármála- og efnahagsráðuneytis

Heimild: Fjármála- og efnahagsráðuneyti

Í öðrum hluta eru settir fram gátlistar sem eiga að ná utan um þá þætti sem teljast mikilvægir og hafa þarf til hliðsjónar við sameiningu og lúta m.a. að nánari útfærslu sameiningarferilsins, t.d. stjórnun, fjármálum, húsnæðismálum, starfsmannamálum o.fl. Loks er í þriðja hluta að finna viðauka sem innihalda ýmsa gátlista og drög að Verkáætlun (Gantt-rit) sem nýst geta stjórnendum og öðru starfsfólki í sameiningarferlinu.

Líkt og Ríkisendurskoðun benti á í stjórnsýsluúttekt sinni árið 2022 er nauðsynlegt að litið sé til allra mikilvægra þátta við sameiningu stofnana svo að markmiðum þeirra verði náð. Með útgáfu leiðbeiningarits um sameiningu stofnana er fjármála- og efnahagsráðuneyti að stíga mikilvægt skref í forystuhlutverki sínu á sviði umbóta og þróunar í ríkisrekstri. Verði eftir því farið aukast líkur á að markmið sameininga náist.

2 Ráðuneyti og stofnanir 2020–2026

Ríkisendurskoðun kannaði fjölda og stærð stofnana hvers ráðuneytis Stjórnarráðs Íslands í árslok 2025. Utanríkisráðuneyti var sem áður segir undanskilið þar sem engar stofnanir heyra undir það. Því skal haldið til hags að töluverð breyting varð á Stjórnarráðinu árið 2022 þegar ráðuneytum var fjölgað um tvö og breytingar gerðar á skipan stjórnarmálefna.

Í töflum sem birtast í þessum kafla er miðað við hverjar stofnanir hvers ráðuneytis voru í árslok 2025. Þótt almennt sé greint frá fjölda starfsfólks og stöðugilda árið 2020 eru stofnanir sem lagðar hafa verið niður eða sameinaðar ekki tilgreindar. Að þessu leiðir m.a. að samtöluútreikningur er annar en sá sem birtist í töflu 1.1.

2.1 Forsætisráðuneyti

Forsætisráðuneyti hefur í sögulegu samhengi ekki haft margar stofnanir. Þó hafa Hagstofa Íslands, ríkislögmaður, Óbyggðanefnd og Umboðsmaður barna heyrt undir ráðuneytið um langt skeið. Aðrar stofnanir hafa til skemmri eða lengri tíma heyrt undir ráðuneytið, s.s. Seðlabanki Íslands, Jafnréttisstofa og stofnanir þjóðmenningar. Þá heyrir Þjóðgarðurinn á Þingvöllum undir ráðuneytið samkvæmt nágildandi forsetaúrskurði auk þess sem framkvæmdanefnd um málefni Grindavíkur var flutt til ráðuneytisins frá innviðaráðuneyti í mars 2025.

Samkvæmt lögum nr. 87/2024 um breytingu á lögum um þjóðlendur og ákvörðun marka eignarlanda, þjóðlendna og afrétta, hefur Óbyggðanefnd verið lögð niður og lauk starfsemi hennar á fyrri hluta árs 2026. Þá lauk framkvæmdanefnd um málefni Grindavíkur störfum, 15 dögum eftir sveitarstjórnarkosningarnar 2026, skv. lögum nr. 40/2024 um framkvæmdanefnd vegna jarðhræringa í Grindavíkurbæ. Alls voru undirstofnanir ráðuneytisins sjö í árslok 2025 en þeim hefur fækkað um tvær það sem af er ári 2026.

Ríkisendurskoðun áréttar álit sitt frá 2022 þess efnis að hlutverk forsætisráðuneytis sé fyrst og fremst á sviði forystu og samhæfingar Stjórnarráðs Íslands. Að mati embættisins getur það unnið gegn markmiðum um hagræðingu og skilvirkan ríkisrekstur að stofnanir ólíkra málaflokka heyri undir ráðuneytið til skemmri eða lengri tíma. Sérstaklega má benda á að með breyttu stofnanaumhverfi á sviði umhverfis-, orku- og loftslagsmála heyra þjóðgarðar, að undanskildum Þjóðgarðinum á Þingvöllum, nú undir Náttúruverndarstofnun.

Tafla 2.1 Stofnanir forsætisráðuneytis í árslok 2020 og 2025

Stofnanir	2020		2025		Breyting stöðugilda
	Starfsfólk	Stöðugildi	Starfsfólk	Stöðugildi	
Framkvæmdanefnd um málefni Grindavíkur			12	4,2	
Hagstofa Íslands	126	121,6	119	112,6	-7,4%
Óbyggðanefnd	4	1,5	2	2	33,3%
Ríkislögmaður	12	11,5	15	14,5	26,1%
Seðlabanki Íslands	303	297	302	302	1,7%
Umboðsmaður barna	5	4,5	4	4	-11,1%
Þjóðgarðurinn á Þingvöllum	16	24	38	30,9	28,8%
Samtals í árslok 2025: 7	466	460,1	492	470,2	2,2%

Heimild: Forsætisráðuneyti

Forsætisráðuneyti fer með verkstjórn og samhæfingu á vettvangi Stjórnarráðsins. Vegna þessa forystu- og samhæfingarhlutverks vinnur ráðuneytið m.a. að sameiningu stofnana og hagræðingu í rekstri ríkisins. Einnig vinnur ráðuneytið að því að auka samrekstur allra kæru- og úrskurðarnefnda með því að setja á fót svokallað nefndahús undir starfsemi þeirra. Þá vinnur ráðuneytið að auknum samrekstri innan Stjórnarráðs Íslands í samvinnu við fjármála- og efnahagsráðuneyti en bæði verkefnin eru skv. tillögu hagræðingarhópsins.

2.2 Fjármála- og efnahagsráðuneyti

Fjármála- og efnahagsráðuneyti gegnir yfirstjórnunarhlutverki á sviði opinberra fjármála og efnahagsmála og fer með forystuhlutverk á sviði umbóta í ríkisrekstri. Frá árinu 2020 hefur stofnunum ráðuneytisins fækkað um helming, úr átta í fjórar.

Ríkiseignir og Framkvæmdasýslan voru sameinaðar árið 2021, sem og embætti skattrannsóknarstjóra og Skatturinn. Skatturinn hóf starfsemi í ársbyrjun 2020 þegar embætti ríkisskattstjóra og tollstjóra sameinuðust. Þá sameinuðust Ríkiskaup og Fjársýsla ríkisins árið 2024. Loks var Bankasýslan lögð niður í árslok 2024.

Tafla 2.2 Stofnanir fjármála- og efnahagsráðuneytis í árslok 2020 og 2025

Stofnanir	2020		2025		Breyting stöðugilda
	Starfsfólk	Stöðugildi	Starfsfólk	Stöðugildi	
Fjársýsla ríkisins	111	103,1	108	107,2	4%
Framkvæmdasýslan - Ríkiseignir	87	71,8	79	70,2	-2,2%
Skatturinn	506	460,6	481	457,7	-0,6%
Yfirsattanefnd	10	8,6	10	8,6	0%
Samtals í árslok 2025: 4	714	644,1	678	643,7	-0,1%

Heimild: fjármála- og efnahagsráðuneyti

Í svari til Ríkisendurskoðunar árið 2025 um hvort og þá hvernig fjármála- og efnahagsráðuneyti hefur unnið að umbótum á stofnanakerfi sínu vísaði ráðuneytið til framangreindra sameininga. Það tók jafnframt fram að það legði áherslu á samstarf og samvinnu milli þeirra. Í því sambandi hafi sameiginlegir fundir með forstöðumönnum stofnana ráðuneytisins verið haldnir þar sem hugmyndum og skoðunum er miðlað hvað varðar umbóta- og hagræðingarverkefni. Loks gat ráðuneytið þess að við sameiningar sé áhersla lögð á bætt stjórnsýslueftirlit í anda laga nr. 123/2015 um opinber fjármál.

2.3 Mennta- og barnamálaráðuneyti

Með forsetaúrskurði nr. 5/2022 voru gerðar talsverðar breytingar á skipulagi Stjórnarráðs Íslands. Ein umfangsmesta breytingin fólst í uppskiptingu mennta- og menningarmálaráðuneytis. Málefnasvið og málaflokkar þess fluttust í megindráttum til tveggja nýrra ráðuneyta, mennta- og barnamálaráðuneytis og háskóla-, iðnaðar- og nýsköpunarráðuneytis (nú menningar-, nýsköpunar- og háskólaráðuneyti).

Af 53 stofnunum þáverandi mennta- og menningarmálaráðuneytis fluttust 28 til mennta- og barnamálaráðuneytis. Þar af voru 27 framhaldsskólar. Til viðbótar við þá eru í gildi þjónustusamningar við tvær sjálfseignarstofnanir, Verzlunarskóla Íslands og Tækniskólann, auk samnings við Menntaskóla Borgarfjarðar sem er rekinn sem einkahlutafélag. Menntamálastofnun fluttist einnig til mennta- og barnamálaráðuneytis við uppskiptinguna en stofnunin var lögð niður árið 2024 og í hennar stað var sett á laggirnar Miðstöð menntunar og skólþjónustu. Þá fluttust Barna- og fjölskyldustofa og Greiningar- og ráðgjafarstöð ríkisins frá félagsmálaráðuneyti til mennta- og barnamálaráðuneytis.

Í árslok 2025 voru stofnanir mennta- og barnamálaráðuneytis 30 talsins. Engin áform hafa verið lögð fram um umbætur á stofnanakerfi ráðuneytisins og því er útlit fyrir óbreyttan fjölda stofnana. Það þýðir að mennta- og barnamálaráðuneyti mun hafa mestan fjölda stofnana allra ráðuneyta Stjórnarráðsins í árslok 2026.

Tafla 2.3 tilgreinir alla framhaldsskóla sem heyra undir ráðuneytið. Þótt fjöldi þeirra hafi staðið í stað frá 2021 hefur stöðugildum fjölgað um 4,7%. Hlutfallsleg breyting á stöðugildum er þó mjög misjöfn milli skóla.

Tafla 2.3 Framhaldsskólar undir mennta- og barnamálaráðuneyti 2020 og 2025

Framhaldsskólar	2020		2025		Breyting stöðugilda
	Starfsfólk	Stöðugildi	Starfsfólk	Stöðugildi	
Borgarholtsskóli	154	119,3	152	117,1	-1,8%
Fjölbrautaskóli Norðurlands vestra	65	53	83	57,8	9,1%
Fjölbrautaskóli Snæfellinga	33	23,5	27	18,7	-20,4%
Fjölbrautaskóli Suðurlands	115	99,1	187	132,2	33,4%
Fjölbrautaskóli Suðurnesja	98	88	124	99,8	13,4%
Fjölbrautaskóli Vesturlands	65	55,5	77	63,2	13,8%
Fjölbrautaskólinn Ármúla	110	97	145	118,1	21,8%
Fjölbrautaskólinn í Breiðholti	136	119	174	136,6	14,8%
Fjölbrautaskólinn í Garðabæ	65	61	75	66,7	9,3%
Flensborgarskóli	81	74,7	77	65,7	-12,1%
Framhaldsskólinn á Húsavík	17	13,1	23	15,2	16,3%
Framhaldsskólinn á Laugum	31	25,2	31	20	-20,7%
Framhaldsskólinn í A-Skaftafellssýslu	31	25	28	17,3	-30,6%
Framhaldsskólinn í Mosfellsbæ	42	37	51	43,3	17,%
Framhaldsskólinn í Vestmannaeyjum	49	33	35	26,4	-19,9%
Kvennaskólinn í Reykjavík	72	63,1	89	69,7	10,4%
Menntaskólinn að Laugarvatni	52	29,8	40	21,7	-27,3%
Menntaskólinn á Akureyri	74	65,7	76	59,8	-8,9%
Menntaskólinn á Egilsstöðum	44	31,2	53	38,6	23,7%
Menntaskólinn á Ísafirði	49	33	53	39,6	19,9%
Menntaskólinn á Tröllaskaga	28	23	31	26,6	15,5%
Menntaskólinn í Kópavogi	106	99,5	131	102,3	2,9%
Menntaskólinn í Reykjavík	82	66,8	107	77,8	16,5%
Menntaskólinn við Hamrahlíð	126	102,9	120	94,7	-7,9%
Menntaskólinn við Sund	74	66,7	82	63	-5,6%
Verkmenntaskóli Austurlands	44	31,2	45	31,6	1,4%
Verkmenntaskólinn á Akureyri	143	133	148	124,9	-6,1%
Samtals: 27	1.986	1.669,3	2.264	1.748,4	4,7%

Heimild: mennta- og barnamálaráðuneyti

Ef litið er til annarra stofnana sem heyra undir mennta- og barnamálaráðuneyti hafa orðið töluverðar breytingar frá árinu 2020. Barna- og fjölskyldustofa tók til starfa í upphafi árs 2022 og

er ætlað að vera miðstöð þekkingar og þjónustu í þágu barna. Stofnunin tók m.a. við verkefnum Barnaverndarstofu og var stöðugildum fjölgað til að koma til móts við aukin verkefni. Sem fyrr segir var Menntamálastofnun lögð niður árið 2024 og Miðstöð menntunar og skólaþjónustu sett á laggirnar.

Tafla 2.4 Aðrar stofnanir mennta- og barnamálaráðuneytis 2020 og 2025

Stofnanir	2020		2025		Breyting stöðugilda
	Starfsfólk	Stöðugildi	Starfsfólk	Stöðugildi	
Miðstöð menntunar og skólaþjónustu*	62	55	66	58,9	7,1%
Barna- og fjölskyldustofa**	107	99	221	166,8	68,5%
Ráðgjafar- og greiningarstöð	54	47	65	52,4	11,5%
Samtals: 3	223	201	352	278,1	38,4%

* Fjöldi starfsfólks og stöðugilda árið 2020 miðar við þáverandi Menntamálastofnun, sem var lögð niður 2024.

** Fjöldi starfsfólks og stöðugilda hjá Barna- og fjölskyldustofu árið 2020 miðast við þáverandi starfsemi Barnaverndarstofu sem heyrði undir ráðuneyti félagsmála.

Heimild: mennta- og barnamálaráðuneyti

Með skiptingu mennta- og menningarmálaráðuneytis í mennta- og barnamálaráðuneyti og menningar-, nýsköpunar- og háskólaráðuneyti má segja að stofnanaumhverfi hvors ráðuneytis hafi orðið einfaldara en það var þegar um eitt ráðuneyti var að ræða. Enn er þó mikill fjöldi stofnana undir þessum ráðuneytum og hvetur Ríkisendurskoðun þau til að kanna áfram möguleika á umbótum stofnanakerfa sinna.

Þegar kemur að málefnum og stofnunum mennta- og barnamálaráðuneytis hefur verið til skoðunar að auka samstarf framhaldsskóla hvað snýr að stoðþjónustu og rekstri. Þótt ekki liggi fyrir hvort hugmyndir um stofnun sérstakra svæðisskrifstofa fyrir framhaldsskóla verði að veruleika hvetur Ríkisendurskoðun ráðuneytið til að vinna áfram að umbótum sem miða að skilvirkari, hagkvæmari og árangursríkari rekstri skólanna.

Árið 2023 gerði mennta- og barnamálaráðuneyti tvær tilraunir til að sameina framhaldsskóla. Annars vegar Kvennaskólann í Reykjavík og Menntaskólann við Sund og hins vegar Menntaskólann á Akureyri og Verkmenntaskólann á Akureyri. Í báðum tilvikum mættu áform ráðuneytisins töluverðri andstöðu frá starfsfólki og nemendum og var fallið frá áformunum í kjölfarið. Ríkisendurskoðun telur mikilvægt að vel sé staðið að undirbúningi og upplýsingagjöf við vinnu að sameiningu stofnana.

2.4 Menningar-, nýsköpunar- og háskólaráðuneyti

Menningar- nýsköpunar og háskólaráðuneyti tók til starfa 15. mars 2025 á grundvelli forsetaúrskurðar um skiptingu stjórnarmálefna milli ráðuneyta. Hið nýja ráðuneyti tók þá við tilteknum málefnasviðum sem áður heyrðu annars vegar undir háskóla-, vísinda-, iðnaðar- og nýsköpunarráðuneyti og hins vegar menningar- og viðskiptaráðuneyti.

Í grófum dráttum heyra undir menningar-, nýsköpunar og háskólaráðuneyti þær stofnanir sem heyrðu undir mennta- og menningarmálaráðuneyti til ársins 2022, þó með nokkrum undan-
tekningum. Stofnanir menningar-, nýsköpunar- og háskólaráðuneytis voru 24 í árslok 2025, þar
af voru 14 á sviði menningarmiðlunar og sviðslista, sbr. töflu 2.5.

Tafla 2.5 Menningarstofnanir menningar-, nýsköpunar- og háskólaráðuneytis 2020 og 2025

Stofnun	2020		2025		Breyting stöðugilda
	Starfsfólk	Stöðugildi	Starfsfólk	Stöðugildi	
Gljúfrasteinn - Hús skáldsins	5	3	6	3	0%
Hljóðbókasafn Íslands	7	7	7	7	0%
Íslenski dansflokkurinn	14	13,5	32	18,2	34,8%
Kvikmyndamiðstöð Íslands	6	6	9	9	50%
Kvikmyndasafn Íslands	9	7,8	12	6,7	-14,1%
Landsbókasafn Íslands – Háskólabókasafn	76	69,5	86	64,6	-7,1%
Listasafn Íslands	39	25,3	19	16,5	-34,8%
Listasafn Einarssonar	10	3,6	12	2,9	-19,4%
Miðstöð íslenskra bókmennta	2	2	2	2	0%
Náttúruminjasafn Íslands	19	8	13	8,8	10%
Sinfóníuhljómsveit Íslands	100	99,3	130	97,1	-2,2%
Þjóðleikhúsið	163	127,3	239	100,7	-20,9%
Þjóðminjasafn Íslands	57	44,5	43	35,3	-20,7%
Þjóðskjalasafn Íslands	35	33,6	54	41	22%
Samtals 14	542	450,4	664	412,8	-8,3%

Heimild: menningar-, nýsköpunar- og háskólaráðuneyti

Í byrjun árs 2026 var Listasafn Einarssonar sameinað Listasafni Íslands og ráðgert er að
sameina Hljóðbókasafn Íslands, Kvikmyndasafn Íslands og Landsbókasafn Íslands – Háskóla-
bókasafn. Upphaflega gerði ráðuneytið ráð fyrir að [lagafrumvarp](#) í þá veru yrði lagt fram á
Alþingi í október 2025 og að sameiningin myndi ganga í gegn seinni hluta ársins 2026. Áform
um slíka lagasetningu var birt í [samráðsgátt stjórnvalda](#) í desember 2025 en málið var enn í
vinnslu ráðuneytisins í apríl 2026. Það var tekið af þingmálaskrá vorið 2026 og því óvíst hvort
fyrirhuguð sameining nái fram að ganga á árinu.

Ýmis áform eru um sameiningar og samrekstur hjá menningar-, nýsköpunar- og háskólaráðu-
neyti hvað snýr að sviðslistastofnunum. Óperustarfsemi er nú rekin innan ramma Þjóðleikhúss-
ins með það að markmiði að nýta betur sviðslista- og rekstrarinnviði þess. Þá kom fram í svörum
ráðuneytisins að unnið væri eftir þeirri framtíðarsýn að fella sviðslistastofnanir ríkisins, þ.e.
leiklist, óperu, og dans, undir sameiginlega yfirstjórn frá árinu 2030 þótt hver og ein stofnun
yrði áfram með listrænan stjórnanda.

Líkt og fram hefur komið hefur stofnunum sem telja má til háskóla eða háskólastofnana fækkað um eina frá úttekt Ríkisendurskoðunar árið 2022. Raunvísindastofnun Háskóla Íslands var sameinuð Háskóla Íslands árið 2023. Að öðru leyti er stofnanaumhverfið það sama, sbr. töflu 2.6. Þó má benda á að í upphafi árs 2025 var Stofnun Vilhjálms Stefánssonar færð undir Háskólann á Akureyri.

Með lögum nr. 56/2026 um breytingu á lögum um opinbera háskóla var slíkum stofnunum veitt heimild til að sameinast undir merkjum háskólasamstæðu. Þann 1. júlí 2026 sameinuðust Háskólinn á Hólum og Háskóli Íslands undir merkjum háskólasamstæðu Háskóla Íslands. Opinberum háskólum hefur því fækkað úr fjórum í þrjá.

Tafla 2.6 Háskólastofnanir menningar-, nýsköpunar- og háskólaráðuneytis í árslok 2020 og 2025

Stofnun	2020		2025		Breyting stöðugilda
	Starfsfólk	Stöðugildi	Starfsfólk	Stöðugildi	
Háskóli Íslands	2.731	1.652	2.863	1.835,7	11,1%
Háskólinn á Akureyri	301	201	499	286,8	42,7%
Hólaskóli - Háskólinn á Hólum	71	54,2	57	55,5	2,4%
Landbúnaðarháskóli Íslands	115	83,9	108	84,8	1,1%
Stofnun Árna Magnússonar í íslenskum fræðum	88	49,2	79	59	19,9%
Tilraunastöð Háskóla Íslands í meinafr. að Keldum	52	42,5	46	42,7	0,5%
Samtals: 6	3.358	2.082,8	3.652	2.364,5	13,5%

Heimild: menningar-, nýsköpunar- og háskólaráðuneyti

Í svörum menningar-, nýsköpunar- og háskólaráðuneytis í mars 2025 kom fram að unnið hafi verið að sameiningu Háskólans á Akureyri og Háskólans á Bifröst. Hinn 1. október 2025 birti Háskólinn á Akureyri tilkynningu þess efnis að háskólaráð skólans hefði ákveðið að hætta sameiningarviðræðum. Helstu ástæður voru sagðar vera ólík rekstrarform skólanna þar sem um A-hluta ríkisstofnun og sjálfseignarstofnun hafi verið um að ræða. Þá voru nefnd óvissuatriði í tengslum við stofnun rannsóknarsjóðs með sölu eigna og framlagi úr ríkissjóði. Fram kom að viðræðuaðilum og ráðuneytinu hafi verið tilkynnt um þessa ákvörðun.

Það vekur athygli Ríkisendurskoðunar að svo virðist sem háskólaráðið hafi einhliða slitið framangreindum viðræðum, án samráðs við ráðuneytið. Embættið telur framangreind rök fyrir viðræðuslitum auk þess ekki haldbær. Ólíkt rekstrarform þessara aðila er að mati embættisins ekki fyrirstaða fyrir áframhaldandi sameiningarviðræðum. Þá vekur athygli að ráðuneytið hafi ekki verið haft með í ráðum þegar ákvörðun háskólaráðs lá fyrir. Forystuhlutverk ráðuneyta í sameingarmálum stofnana þeirra er ótvírætt og því ekki í höndum undirstofnana að

taka ákvarðanir um hvort haldið sé áfram í sameiningarferli. Skýrt er kveðið á um yfirstjórnunarhlutverk ráðherra skv. lögum um opinbera háskóla nr. 85/2008.

Eftir standa fjórar stofnanir menningar-, nýsköpunar- og háskólaráðuneytis sem allar heyrðu áður undir mennta- og menningarmálaráðuneyti, utan Hugverkastofu sem heyrði undir þáverandi atvinnuvega- og nýsköpunarráðuneyti. Faggildingarsvið Hugverkastofu heyrir raunar enn undir það ráðuneyti en sem fjárlagaliður, ekki sem sérstök stofnun.

Tafla 2.7 Aðrar stofnanir menningar-, nýsköpunar- og háskólaráðuneytis í árslok 2020 og 2025

Stofnun	2020		2025		Breyting stöðugilda
	Starfsfólk	Stöðugildi	Starfsfólk	Stöðugildi	
Fjölmiðlanefnd	3	3	11	6,4	113,3%
Hugverkastofan	38	36	31	31,2	-13,3%
Rannsóknamiðstöð Íslands	55	54,6	73	69	26,4%
Samskiptamiðst. heyrnarlausra og heyrnarskertra	29	24,7	32	22,1	-10,5%
Samtals: 4	125	118,3	147	128,7	8,8%

Heimild: menningar-, nýsköpunar- og háskólaráðuneyti

Ríkisendurskoðun hvetur menningar-, nýsköpunar- og háskólaráðuneyti til að vinna áfram með markvissum hætti að sameiningu stofnana á öllum málefna-sviðum ráðuneytisins. Af 24 stofnunum ráðuneytisins eru 10 með færri en 20 stöðugildi sé miðað við stöðuna 1. júlí 2026. Þar af eru sjö stofnanir með færri en 10 stöðugildi. Rík tækifæri eru til að ná fram aukinni skilvirkni og rekstrarhagkvæmni með sameiningum á sviði menningarmála og háskóla.

2.5 Innviðaráðuneyti

Í árslok 2025 voru stofnanir innviðaráðuneytis fimm talsins en tvær breytingar urðu á stofnana-kerfi þess það ár. Þjóðskrá fluttist til dómsmálaráðuneytis og framkvæmdanefnd um málefni Grindavíkur, sem komið var á fót vegna jarðhræringa á Reykjanesskaga vorið 2024, til forsætisráðuneytis í samræmi við forsetaúrskurð í mars 2025.

Ríkisendurskoðun vekur athygli á að í umsagnarferli þessarar úttektar benti innviðaráðuneyti á að tölur sem fyrrum samgöngu- og sveitarstjórnarráðuneyti hafði veitt Ríkisendurskoðun um fjölda starfsfólks og stöðugilda hjá Vegagerðinni árið 2020 hafi verið rangar. Umræddar tölur hafa verið uppfærðar samkvæmt nýjum upplýsingum frá innviðaráðuneyti í töflu 2.8.

Tafla 2.8 Stofnanir innviðaráðuneytis í árslok 2020 og 2025

Stofnun	2020		2025		Breyting stöðugilda
	Starfsfólk	Stöðugildi	Starfsfólk	Stöðugildi	
Byggðastofnun	26	25,7	25	25	-2,7%
Vegagerðin	321	313	369	364,5	16,5%
Samgöngustofa	140	138,9	143	141,1	1,6%
Rannsóknarnefnd samgönguslysa*	8	7	8	7	0%
Fjarskiptastofa	32	30	37	37	23,3%
Samtals: 5	527	514,6	582	574,6	11,7%

*Hjá Rannsóknarnefnd samgönguslysa starfa sjö manns í fullu starfi. Sjö aðalmenn og sex til vara eru skipaðir í nefndina af ráðherra til fimm ára í senn. Samtals er þar um eitt stöðugildi að ræða.

Heimild: innviðaráðuneyti

Í svari innviðaráðuneytis til Ríkisendurskoðunar kom fram að stofnanir þess væru fáar og að allar gegndu þær skýru hlutverki. Því væru ekki uppi áform um sameiningar. Eftir sem áður legði ráðuneytið þó áherslu að kanna alla hagræðingarmöguleika, m.a. á sviði stafrænnar þróunar.

2.6 Dómsmálaráðuneyti

Stofnunum dómsmálaráðuneytis fjölgaði um þrjár milli áranna 2020 og 2025, úr 30 í 33. Árið 2025 var Þjóðskrá færð frá innviðaráðuneyti til dómsmálaráðuneytis og Jafnréttisstofa frá forsætisráðuneyti. Þá var Landskjörstjórn sett á laggirnar sem sjálfstæð stjórnarsýslunefnd árið 2022.

Í árslok 2025 voru lögreglustjóra- og sýslumannsembætti 19 talsins eða um 58% allra stofnana dómsráðuneytis. Í febrúar 2026 samþykkti Alþingi lög um sameiningu allra sýslumannsembætta og taka þau gildi 1. janúar 2027. Þótt starfstöðvar verði áfram á þeim stöðum sem sýslumannsembætti eru í dag munu þau lúta miðlægri stjórn. Frá næstu áramótum fækkar stofnunum dómsmálaráðuneytis því úr 33 í 25.

Tafla 2.9 Stofnanir dómsmálaráðuneytis á sviði löggæslu í árslok 2020 og 2025

Embætti	2020		2025		Breyting stöðugilda
	Starfsfólk	Stöðugildi	Starfsfólk	Stöðugildi	
Ríkislögreglustjóri	173	160,6	288	247,7	54,2%
Lögreglustjórinn á Austurlandi	32	28	47	35,1	25,4%
Lögreglustjórinn á höfuðborgarsv.	433	388,8	520	435,9	12,1%
Lögreglustjórinn á Norðurl. eystra	79	65,9	130	97,8	48,4%
Lögreglustjórinn á Norðurl. vestra	24	22	35	23	4,5%
Lögreglustjórinn á Suðurlandi	81	73,9	128	94,2	27,5%
Lögreglustjórinn á Suðurnesjum	172	161,5	238	196,5	21,7%
Lögreglustjórinn á Vestfjörðum	30	25,4	40	27	6,3%
Lögreglustjórinn á Vesturlandi	51	41,8	68	54,5	30,4%
Lögreglustjórinn í Vestmannaeyjum	14	13,7	17	15,7	14,6%
Samtals: 10	1.089	981,6	1.511	1.227,4	25,0%

Heimild: dómsmálaráðuneyti

Í júlí 2026 birti dómsmálaráðuneyti í Samráðsgátt stjórnvalda [áform um skipulagsbreytingar lögreglunnar](#). Þar var gengið út frá fækkun lögregluembættanna úr níu í fimm. Í september 2026 var [tilkynnt](#) um að ráðuneytið hygðist ganga enn lengra og fækka embættunum í þrjú. Markmið breytinganna er að ná fram umbótum og aukinni hagkvæmni með fækkun embættanna. Dómsmálaráðuneyti gerir ráð fyrir að leggja fram lagafrumvarp á 158. löggjafarþingi 2026–2027 vegna þessara fyrirhuguðu breytinga.

Við gagnaöflun í tengslum við stjórnsýsluúttekt um stofnanir ríkisins árið 2021 og aftur við eftirfylgni árið 2026 gaf dómsmálaráðuneyti upp fjárlagaliðinn 06-399 *Umsækjendur um alþjóðlega vernd* sem stofnun þess. Málaflokknum er sinnt af tveimur stofnunum þar sem málsmæðferð umsækjenda er í höndum Útlendingastofnunar en annarri þjónustu við þann hóp er sinnt af Vinnumála-stofnun samkvæmt þjónustusamningi. Í árslok 2025 unnu 67 starfsmenn í 57,6 stöðugildum við málaflokkinn og skiptust milli beggja stofnana.

Í umsagnarferli þessarar úttektar bárust athugasemdir frá ráðuneytinu um að ekki væri um eiginlega stofnun að ræða líkt og áður hafði verið haldið fram. Ríkisendurskoðun tekur undir það sjónarmið og hefur leiðrétt áður uppgefnar upplýsingar um árslokastöðu ársins 2020.

Tafla 2.10 Sýslumannsembætti í árslok 2020 og 2025

Embætti	2020		2025		Breyting stöðugilda
	Starfsfólk	Stöðugildi	Starfsfólk	Stöðugildi	
Sýslumaður Austurlands	14	11,1	16	12,5	12,6%
Sýslumaður höfuðborgarsv.	115	104,7	112	87,6	-16,3%
Sýslumaður Norðurlands eystra	27	24,6	27	25,6	4,1%
Sýslumaður Norðurlands vestra	24	23	39	31,2	35,7%
Sýslumaður Suðurlands	27	24,3	29	24,9	2,5%
Sýslumaður Suðurnesja	21	20,6	22	20	-2,9%
Sýslumaður Vestfjarða	21	18,8	21	16,5	-12,2%
Sýslumaður Vestmannaeyja	9	7,8	12	8,5	9%
Sýslumaður Vesturlands	20	15,6	20	16,3	4,5%
Samtals: 9	278	250,5	298	243,1	-3%

Heimild: dómsmálaráðuneyti

Í skýrslu um [stjórnsýslu dómstólanna](#) árið 2020 benti Ríkisendurskoðun dómsmálaráðuneyti á að skoða gaumgæfilega möguleika á sameiningu héraðsdómstóla landsins, með svipaðri útfærslu og nýlega var valin við sameiningu sýslumannsembættanna. Þótt allir átta héraðsdómstólar landsins séu reknir á sama fjárlagalið bera starfsstöðvar þeirra flest einkenni sjálfstæðra rekstrareininga hvað varðar dómstjórn og verklagsreglur. Telji dómsmálaráðuneyti að líta beri á héraðsdómstóla sem átta sérstakar stofnanir telur Ríkisendurskoðun ástæðu til að metið verði hvort þeir skuli hver og einn vera undir sérstökum fjárlagalið. Samkvæmt svörum frá

ráðuneytinu árið 2025 er enn verið að skoða möguleika á sameiningu héraðsdómstóla. Árið 2023 var lagt fram á Alþingi frumvarp um sameiningu þeirra. Það náði ekki fram að ganga og hefur ekki verið lagt fram að nýju.

Tafla 2.11 Aðrar stofnanir dómsmálaráðuneytis í árslok 2020 og 2025

Stofnun/Embætti	2020		2025		Breyting stöðugildi
	Starfsfólk	Stöðugildi	Starfsfólk	Stöðugildi	
Dómstólasýslan	5	5	41	6	20%
Fangelsismálastofnun ríkisins	150	124	211	163,2	31,6%
Héraðsdómstólar	90	85,7	107	95	10,9%
Héraðssaksóknari	65	63,2	73	66,2	4,7%
Hæstiréttur*	14	13	14	12,8	-1,5%
Jafnréttisstofa	8	7,6	7	7	-7,9%
Kærunefnd útlendingamála	22	19	20	17,6	-7,4%
Landhelgisgæsla Íslands	215	212,1	291	264,6	24,8%
Landskjörstjórn**	0		10	5	
Landsréttur	31	28,6	37	34,6	21%
Persónuvernd	24	18,2	25	15,8	-13,2%
Ríkissaksóknari	15	15	21	19,3	28,7%
Útlendingastofnun	49	45,2	51	42,7	-5,5%
Þjóðskrá Íslands	106	104	64	55,3	-46,8%
Samtals: 14	794	740,6	972	805,1	8,7%

* Laun dómara Hæstaréttar eru á á fjárlagaviðfangi hjá forsætisráðuneyti. Dómararnir og stöðugildi þeirra eru þó felld hér inn í starfsmannatölu í ofangreindri töflu.

** Fimm starfsmenn eru í fullu starfi hjá Landskjörstjórn. Annað starfsfólk eru stjórnarmenn Landskjörstjórnar.

Heimild: dómsmálaráðuneyti

Dómsmálaráðuneyti upplýsti Ríkisendurskoðun um að það hefði haft forgöngu um viðtækt samráð milli stofnana sinna vegna stafræns umbótaverkefnis sem hófst árið 2019. Verkefnið, sem nefnist réttarvörslugátt, gengur út á að koma á nýrri og betri umgjörð um samskipti aðila í íslensku réttarvörslukerfi. Ávinningur þess á m.a. að felast í lægri málskostnaði, styttri málsmeðferðartíma, minna kolefnisspori og auknu gagnsæi fyrir málsaðila.

2.7 Félags- og húsnæðismálaráðuneyti

Töluverðar breytingar urðu á stofnunum félags- og húsnæðismálaráðuneytis á tímabilinu frá 2020 til ársloka 2025. Fjölmenningarsetur á Ísafirði færðist undir Vinnumálastofnun árið 2023, Barnaverndarstofa (nú Barna- og fjölskyldustofa) og Ráðgjafar- og greiningarstöð færðust til mennta- og barnamálaráðuneytis árið 2021 og þá var Skipulagsstofnun ásamt ábyrgð á skipulagsmálum flutt til ráðuneytisins frá innviðaráðuneyti árið 2025.

Tafla 2.12 veitir yfirsýn um stofnanir ráðuneytisins miðað við árslok 2025. Þær voru þá tíu talsins samanborið við tólf árið 2020. Þess ber að geta að Skipulagsstofnun og Húsnæðis- og mann-virkjastofnun voru sameinaðar í febrúar 2026, sbr. lög nr. 11/2026.

Tafla 2.12 Stofnanir félags- og húsnæðismálaráðuneytis í árslok 2020 og 2025

Stofnun	2020		2025		Breyting stöðugilda
	Starfsfólk	Stöðugildi	Starfsfólk	Stöðugildi	
Gæða- og eftirlitsstofnun velferðarmála			18	17,8	
Húsnæðis- og mannvirkjastofnun	106	105	168	159,2	51,6%
Ríkissáttasemjari	9	3,5	4	3,2	-8,6%
Sjónstöðin*	20	20	26	21	5,0%
Skipulagsstofnun	29	26	26	25,5	-1,9%
Tryggingastofnun ríkisins	107	94	111	103,4	10,0%
Umboðsmaður skuldara	17	15	17	16,3	8,7%
Úrskurðarnefnd velferðarmála	12	12	10	8,3	-31,3%
Vinnueftirlit ríkisins	67	63	64	62,4	-1,0%
Vinnumálastofnun	196	196	239	200,8	2,4%
Samtals:10	563	534,5	683	617,9	15,6%

*Hét áður þjónustu- og þekkingarmiðstöð fyrir blinda, sjónskerta og dauðblinda einstaklinga

Heimild: félags- og húsnæðismálaráðuneyti

Í svari félags- og húsnæðismálaráðuneytis til Ríkisendurskoðunar vegna þessarar úttektar kom fram að það ynni að og hvetti til aukinnar samvinnu milli stofnana sinna. Mætti þar nefna sameiginlegt nám fyrir stjórnendur sem m.a. væri samráðs- og samskiptavettvangur. Loks hefði samvinna og samstarf Tryggingastofnunar, Virk starfsendurhæfingarsjóðs og heilbrigðisstofnana aukist í kjölfar breytingar á lögum nr. 104/2024 um breytingu á ýmsum lögum vegna endurskoðunar örorkulífeyris almannatrygginga.

2.8 Heilbrigðisráðuneyti

Undir heilbrigðisráðuneyti heyrðu 16 stofnanir í árslok 2020. Þar af voru tvær nefndir, Lyfjagreiðslunefnd og Vísindasiðanefnd. Lyfjagreiðslunefnd var lögð niður í ársbyrjun 2021 og var fjöldi stofnana ráðuneytisins því 15 í árslok 2025.

Þótt fleiri stofnanir heyri undir önnur ráðuneyti er langsamlega mestur fjöldi starfsfólks og stöðugilda hjá stofnunum heilbrigðisráðuneytis. Í árslok 2025 var fjöldi starfsfólks allra undirstofnana ráðuneytisins 15.337 í 9.473 stöðugildum. Ríflega helmingur þess fjölda var starfsfólk Landspítala, sbr. töflu 2.13.

Tafla 2.13 Undirstofnanir heilbrigðisráðuneytis í árslok 2020 og 2025

Stofnun/Embætti	2020		2025		Breyting stöðugilda
	Starfsfólk	Stöðugildi	Starfsfólk	Stöðugildi	
Geislavarnir ríkisins	11	7,9	14	8,9	12,7%
Heilbrigðisstofnun Austurlands	490	292,2	532	352,2	20,5%
Heilbrigðisstofnun Norðurlands	731	415,3	820	504,6	21,5%
Heilbrigðisstofnun Suðurlands	723	402,2	900	557,7	38,7%
Heilbrigðisstofnun Suðurnesja	357	223,5	425	284,3	27,2%
Heilbrigðisstofnun Vestfjarða	311	185,3	346	210,3	13,5%
Heilbrigðisstofnun Vesturlands	464	263,8	600	349,8	32,6%
Heilsugæsla höfuðborgarsvæðisins	1.108	669,4	1.145	743,1	11%
Heyrnar- og talmeinastöð Íslands	27	20,1	32	24,6	22,4%
Landlæknir	107	78	95	86,7	11,2%
Landspítali	7.110	4.736,60	7.656	5.223,80	10,3%
Lyfjastofnun	95	82	77	65,7	-19,9%
Sjúkrahúsið á Akureyri	803	560,4	931	633,5	13%
Sjúkratryggingar Íslands	161	127,6	152	128,7	0,9%
Vísindasiðanefnd	11	3,9	3	3	-23,1%
Samtals: 15	12.509	8.068,2	13.728	9.176,9	13,7%

Heimild: heilbrigðisráðuneyti

Pann 1. maí 2026 var Heyrnar- og talmeinastöð Íslands sameinuð Heilsugæslu höfuðborgarsvæðisins en úthlutun heyrnartækja fluttist til Sjúkratrygginga Íslands. Stofnanir heilbrigðisráðuneytis voru því orðnar 14 um mitt ár 2026.

2.9 Atvinnuvegaráðuneyti

Töluverðar breytingar hafa orðið á stofnunum atvinnuvegaráðuneytis undanfarin ár. Árið 2020 voru stofnanir páverandi atvinnuvega- og nýsköpunarráðuneytis 11 talsins. Með breytingum á skiptingu stjórnarmálefna milli ráðuneyta í Stjórnarráði Íslands í febrúar 2022 tóku tvö ný ráðuneyti við málefnum sem áður heyrðu undir ráðuneytið. Annars vegar háskóla-, iðnaðar- og nýsköpunarráðuneyti og hins vegar menningar- og viðskiptaráðuneyti. Þá fluttust málefnið orkumál og auðlindanýting til umhverfis-, orku- og auðlindaráðuneytis.

Núverandi atvinnuvegaráðuneyti var komið á fót með skiptingu stjórnarmálefna með forsetaúrskurði árið 2025. Þá má benda á að Orkustofnun, sem áður heyrði undir atvinnuvega- og nýsköpunarráðuneyti, er nú hluti af sameinaðri Umhverfis- og orkustofnun og heyrir undir umhverfis-, auðlinda- og loftslagsráðuneyti (sjá nánar kafla 2.10).

Nýsköpunarmiðstöð Íslands var lögð niður árið 2021, sbr. lög nr. 25/2021, og Nýsköpunarsjóður atvinnulífsins var lagður niður árið 2024, sbr. lög nr. 90/2024. Starfsemi Nýsköpunarmiðstöðvar dreifðist milli annarra opinberra aðila auk þess sem ráðherra stofnaði einkahlutafélag í eigu ríkissjóðs sem starfrækir Tæknisetur. Nýsköpunarsjóðurinn Kría tók við hlutverki, verkefnum, réttindum, skyldum og eignum Nýsköpunarsjóðs atvinnulífsins. Rekstur Nýsköpunarsjóðsins Kríu er ekki á sömu forsendum og forvera hans og telst ekki til opinberrar stofnunar. Þá heyrir Hugverkastofa nú undir menningar-, nýsköpunar- og háskólaráðuneyti en faggildingarsvið stofnunarinnar heyrir undir atvinnuvegaráðuneyti.

Þann 19. júní 2026 voru samþykkt á Alþingi lög um Stofnun atvinnuveganna. Lögin taka gildi 1. janúar 2027. Við gildistöku þeirra verða Matvælastofnun, Fiskistofa og Verðlagsstofa skiptaverðs lagðar niður og mun Stofnun atvinnuveganna taka við hlutverki og verkefnum þeirra. Auk þess munu verkefni sem heilbrigðiseftirlitssvæðin hafa sinnt og snúa að eftirliti með matvælum færast frá sveitarfélögunum til hinnar nýju stofnunar. Ljóst er því að stofnunum ráðuneytisins muni fækka enn frekar frá árinu 2020, úr sjö í fimm.

Tafla 2.14 Stofnanir atvinnuvegaráðuneytis í árslok 2020 og 2025

Stofnun	2020		2025		Breyting stöðugilda
	Starfsfólk	Stöðugildi	Starfsfólk	Stöðugildi	
Ferðamálastofa	22	21,1	21	20,8	-1,4%
Fiskistofa	61	60,1	58	56,2	-6,5%
Hafrannsóknastofnun	176	168,6	207	201,2	19,3%
Matvælastofnun	96	93	120	113	21,5%
Neytendastofa	17	16,3	8	8	-50,9%
Samkeppniseftirlitið	28	21,1	27	26,9	27,5%
Verðlagsstofa skiptaverðs	3	3	3	3	0%
Samtals: 7	403	383,2	444	429,1	12%

Heimild: atvinnuvegaráðuneyti

Í svörum atvinnuvegaráðuneytis kom fram að til skoðunar hafi verið að sameina Samkeppnis- eftirlitið og Neytendastofu. Í því sambandi benti ráðuneytið á að á þingmálaskrá fyrir 158. Lög- gjafarþing 2026–2027 er m.a. að finna [frumvarp](#) til laga um breytingu á ýmsum lögum vegna sameiningar stofnana og verkefna á sviði viðskipta og samkeppnis- og neytendamála. Þar er m.a. að finna áform um sameiningu stofnana og verkefna á sviði viðskiptalífs í nýja sameinaða stofnun.

2.10 Umhverfis-, orku- og loftslagsráðuneyti

Í árslok 2025 heyrðu átta stofnanir undir umhverfis-, orku- og loftslagsráðuneyti (áður umhverfis- og auðlindaráðuneyti). Í árslok 2020 voru þær 13. Árið 2022 hóf ráðuneytið að endurskipuleggja undirstofnanir sínar, m.a. með sameiningum, í því augnamiði að efla þær fag- lega og auka skilvirkni.

Helstu breytingar eru þær að í júlí 2024 tók Náttúrufræðistofnun til starfa eftir sameiningu Náttúrufræðistofnunar Íslands, Landmælinga Íslands og Náttúrurannsóknastöðvarinnar við Mývatn. Þann 1. janúar 2025 var Náttúruverndarstofnun sett á laggirnar á grunni Vatnajökuls-þjóðgarðs og hluta Umhverfisstofnunar. Á sama tíma tók Umhverfis- og orkustofnun til starfa eftir sameiningu Orkustofnunar og hluta Umhverfisstofnunar.

Landgræðslan og Skógræktin voru sameinaðar í upphafi ársins 2024 undir heitinu Land og skógur, en þær heyrðu áður undir þáverandi matvælaráðuneyti. Loks var Stofnun Vilhjálms Stefánssonar sameinuð starfsemi Háskólans á Akureyri undir menningar-, nýsköpunar- og háskólaráðuneyti. Loks ber að geta að í júní 2026 var tilkynnt um að umhverfis-, orku- og loftslagsráðherra og menningar-, nýsköpunar- og háskólaráðherra hefðu skipað verkefnisstjórn til að vinna að sameiningu Náttúruminjasafns Íslands og Náttúrufræðistofnunar.

Tafla 2.15 Stofnanir umhverfis-, orku- og loftslagsráðuneytis í árslok 2020 og 2025

Stofnun	2020		2025		Breyting stöðugilda
	Starfsfólk	Stöðugildi	Starfsfólk	Stöðugildi	
Land og skógur**	132	110,5	140	134	21,3%
Minjastofnun Íslands	18	17,1	23	21,5	25,7%
Náttúrufræðistofnun**	81	72,6	76	68,5	-5,6%
Náttúruverndarstofnun*			119	113	
Umhverfis- og orkustofnun*			110	108,5	
Úrvinnslusjóður	4	4	10	10	150%
Úrskurðarnefnd umhverfis- og auðlindamála	11	9,4	10	8	-14,9%
Veðurstofa Íslands	210	144	213	166,1	15,3%
Samtals: 8	456	357,6	701	629,6	

*Sameining stofnana var með þeim hætti að ekki er hægt að fullyrða um raunfjölda starfsfólks og stöðugilda árið 2021

** Fjöldi starfsfólks og stöðugilda byggir á samtölu þeirra stofnana sem sameinuðust í nýja

Heimild: umhverfis-, orku- og loftslagsráðuneyti

Samkvæmt upplýsingum frá umhverfis-, orku- og loftslagsráðuneyti er áætlað að fylgja eftir þeim sameiningum sem orðið hafa á málefnasviði ráðuneytisins á undanförunum árum. Sú vinna felist í að fylgja eftir breytingum og veita viðkomandi stofnunum stuðning til að tryggja að markmið um bættan árangur og aukna skilvirkni raungerist. Ráðuneytið hafi unnið að og hvatt stofnanir sínar til aukins samstarfs sín á milli á sviðum þar sem verksemi og þekking kunna að skarast. Ráðuneytið telur að mikil reynsla og þekking hafi orðið til við þær áðurnefndar sameiningar, sem mikilvægt sé að nýta sem best í þeim verkefnum sem eru fram undan hjá stjórnvöldum.

RÍKISENDURSKOÐUN

Bríetartúni 7, 105 Reykjavík | Glerárgata 34, 600 Akureyri
Sími 448-8800 | postur@rikisendurskodun.is | www.rikisendurskodun.is